

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 5441/22
30.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Целетовић Цуцић, председника већа, Александре Лековић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца Фонд за развој Републике Србије-Ниш, Булевар Немањића 14а, чији је пуномоћник Александар Петковић адвокат из Београда, Млатишумина 9, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Нешковић, адвокат из Горњег Милановца, Синђелићева 6, ради дуга, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 625/22 од 24.06.2022. године, исправљене решењем истог суда П 625/22 од 26.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 30.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 625/22 од 24.06.2022. године, исправљена решењем истог суда П 625/22 од 26.07.2022. године у ставовима другом и четвртном изреке и жалба туженог АА из ... одбија, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 625/22 од 24.06.2022. године, ставом првим изреке, укинуто је решење о извршењу Основног суда у Горњем Милановцу Ии бр. 97/18 од 19.11.2018. године, у целисти. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 2.548.347,93 динара, као и законску затезну камату на износ од 1.554.094,45 динара почев од 16.11.2018. године, као дана подношења предлога за извршење, до коначне исплате и трошкове извршног поступка у износу од 26.773,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражено да се тужени обавезе на исплату преко досуђеног износа од 2.548.347,93 динара, до траженог од 2.566.558,82 динара, као и у делу у коме је тражено да се тужени обавезе на исплату законске затезне камате према Закон у о затезној камати на износ од 1.579.142,86 динара, почев од 16.11.2018. године, па до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 176.883,00 динара са законском затезном, каматом почев од наступања услова за извршење до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени, побијајући је у ставу другом и четвртом изреке, како то произлази из навода жалбе (у жалби погрешно означено као први и трећи став изреке) из свих законом предвиђених разлога.

Тужилац је доставио одговор на жалбу.

Испитујући правилност првостепене пресуде сагласно овлашћењима предвиђеним одредбом чл. 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама) Апелациони суд је оценио да жалба туженог није основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5 7 и 9 Закона о парничном поступку на које Апелациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је туженом, као оснивачу радње “...” ..., одобрио дугорочни кредит у износу од 1.300.000,00 динара, на основу програма о распореду и коришћењу средстава намењених за “start-up” кредите за почетнике за 2009. годину, за реализацију програма: “Набавка опреме за израду конзоле за лифт, рамова за кабине и кабине лифтова за “..., о чему је међу странкама закључен Уговор о дугорочном кредиту број ..., дана 15.06.2009. године. Кредит је уговорен са уговореном каматом од 1% на годишњем нивоу, са роком отплате од 4 године, по истеку грејс периода који траје до 31.03.2010. године. Уговорено је и да се за време грејс периода интеркаларна камата обрачунава тромесечно уназад и приписује главном дугу, а отплата кредита је уговорена у тромесечним ануитетима који доспевају 31.03., 30.06., 30.09. и 31.12. у години. Први ануитет доспева на наплату 30.06.2010. године, а последњи 31.03.2014. године. Обрачун главног дуга се врши преко валутне клаузуле, тако што се износ дуга утврђује у еврима по средњем курсу који формира Народна банка Србије на дан првог коришћења средстава, а прерачунава у динаре по средњем курсу Народне банке Србије на дан доспећа. Према члану 2 уговора, пуштање кредита је било условљено преносом средстава из буџета, на рачун фонда, а такође је уговорено да ће Фонд извршити пренос средстава на рачун испоручиоца опреме, на основу уговора о асигнацији, док је у тачки 2 уговора, као инструмент обезбеђења враћања кредита уговорено заложно право другог реда у корист овде тужиоца на покретним стварима, засновано на Закону о заложном праву на покретним стварима уписаним у регистар, по Уговору о залози број ... од 15.06.2009. године и то на хидрауличној преси, са интегрисаним попречним маказама. Поред тога, корисник кредита - тужени се обавезао да тужиоцу достави 18 бланко сопствених меница корисника кредита, односно радње, уз овлашћење да тужилац исте може по доспећу да попуни сагласно уговору са клаузулом “без протеста” и пошаље на наплату. Чланом 5 уговора, уговорено је да тужилац има право да једнострано раскине уговор пре истека уговореног рока, учини доспелим и захтева једнократну наплату целокупног кредита са каматом, уколико корисник уредно не измирује доспеле обавезе, а према члану 6 уговора, на сва доспела, а неизмирена потраживања Фонд ће обрачунати законску затезну камату у складу са законом, односно уговорену камату уколико је она виша од законске затезне камате, сходно члану 277 став 2 Закона о облигационим односима. Уговорени износ кредита од 1.300.000,00 динара тужилац је исплатио на рачун привредног друштва “...” ..., по основу Уговора о асигнацији, а ради набавке машине-хидрауличне пресе са интегрисаним попречним маказама за коју намену је туженом и одобрен наведени кредит. Привредно друштво “...” је испоручило туженом предметну машину, али је иста била неисправна, те је тужени машину вратио и против привредног друштва ... је поднео тужбу Привредном суду у Краљеву, ради враћања исплаћеног износа новца,

након чега је наведени суд, дана 19.04.2011. године, донео правноснажну пресуду којом је привредно друштво ...обавезано да овде туженом врати исплаћени износ новца од 1.300.000,00 динара. Међутим, тужени у уговореном року, а ни након тога, тужиоцу није вратио примљени износ кредита, због чега је тужилац пред Основним судом у Горњем Милановцу иницирао овај поступак, дана 16.11.2018. године, подношењем предлога за извршење на основу веродостојне исправе – менице, наводећи да има доспело новчано потраживање у износу од 2.568.390,46 динара. Поступајући по наведеном предлогу за извршење Основни суд у Горњем Милановцу је донео решење о извршењу И.ив.97/18 од 16.11.2018. године, којим је одредио предложено извршење и одредио трошкове извршног поступка, али је тужени изјавио приговор на наведено решење, поводом кога је решењем Ипв (Ив) 16/2019 од 21.3.2019. године, стављено ван снаге Решење о извршењу И.ив 97/18 од 19.11.2018 године, у делу којим је одређено извршење и одређено је да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога. У даљем току поступка, економско финансијским вештачењем је утврђено да висина потраживања тужиоца према туженом, по уговору о дугорочном кредиту број ..., на дан 31.03.2014. године, као дан истека кредита износи 1.995.419,23 динара, од чега главницу чини износ од 1.554.094,45 динара, редовну камату чини износ од 25.048,41 динар док законску затезну камату представља износ од 416.276,37 динара. Исти налаз је урађен и у другој варијанти према којој је висина потраживања обрачуната на дан 07.11.2018. године (као дан извода отворених ставки тужиоца) те укупно потраживање тужиоца према туженом износи 2.548.347,93 од чега главница износи 1.554.094,45 динара, редовну камату чини износ од 25.448,41 динар, док је законска затезна камата 969.205,07 динара. Основицу за обрачун законске затезне камате чини износ главнице без урачунавања редовне камате, али са укљученим износом интеркаларне камате који је приписан главном дугу, у смислу одредбе члана 1 тачка 2 Уговора о дугорочном кредиту те је иста износила 1.539.729,67 динара

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чл. 17, 279, 400, 1065 Закона о облигационим односима, чл.2 став 1 тачке 2 Закона о фонду за развој Републике Србије и чл. 1 став 2 Закона о банкама и другим финансијским организацијама, нашао да је тужбени захтев тужиоца делимично основан. По оцени првостепеног суда, тужени није пружио доказе да је своју обавезу измирио, па је другим ставом изреке побијане пресуде делимично усвојен тужбени захтев и то у висини опредељеној у другој варијанти допунског налаза и мишљења од 11.05.2022. године, према којој висина потраживања обрачуната на дан 07.11.2018. године (као дана извода отворених ставки), укупно износи 2.548.347,93 динара, од чега главницу чини износ од 1.554.094,45 динара, редовну камату чини износ од 25.048,41 динара, док законска затезна камата износи 969.205,07 динара, па је тај износ досудио тужиоцу, док је тужбени захтев у преосталом делу одбио као неоснован. Тужиоцу је досуђена и законска затезна камата на износ од 1.554.094,45 динара почев од 16.11.2018. године као дана подношења предлога за извршење, па до коначне исплате, док је тужбени захтев у делу у којем је тражено да се тужена обавезе на исплату законске затезне камате на износ од 2.566.558,82 динара одбио, као неоснован. Такође, суд је ценио чињеницу да тужилац није банка, ни банкарска организација те нема право на законску затезну камату обрачунату на доспеле износе уговорене камате који су приписивани главници у смислу одредбе члана 279 став 1 ЗОО, која забрањује урачунавање камате на камату, односно “анатоцизам”. Поред наведеног, суд је тужиоцу признао и трошкове извршног поступка у износу од 26.783,00 динара. Разматрајући приговор застарелости потраживања, првостепени суд је у складу са чланом 371. Закона о облигационим односима, оценио да је исти неоснован, јер се на предметно потраживање примењује општи рок застарелости од десет година, који рок у конкретном случају није протекао имајући у виду да од дана доспелости кредита 31.3.2014. године, до дана подношења предлога за извршење дана 16.11.2018. године,

није протекао наведени рок застарелости.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које у целости прихвата и Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Законом о облигационим односима прописано је да су странке у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење (члан 17). Одредбом члана 124 Закона о облигационим односима прописано је да у двостраним уговорима, када једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није шта друго одређено, захтевати испуњење обавезе или под условима предвиђеним у идућим члановима раскинути уговор простом изјавом, ако раскид уговора не наступа по самом закону, а у сваком случају има право на накнаду штете. Одредбом члана 262 Закона о облигационим односима прописано је да је поверилац у обавезном односу овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи (став један).

Имајући у виду цитиране законске одредбе и изложено чињенично стање у погледу околности битних за одлучивање, правилан је закључак првостепеног суда да је тужиочево потраживање на име неизмирених обавеза по уговору основано, те да је тужени у обавези да измири главни дуг, заједно са доспелом каматом као споредним потраживањем и законском затезном каматом.

Неосновани су наводи жалбе туженог да је суд погрешно ценио чињенице које су битне за правилно пресуђење, а односе се на то да је тужилац одобрена средства на име наменског кредита уплатио произвођачу опреме ... и то са закашњењем, иако је знао да се сврха и намена одобравања кредита неће испунити, те да несавесно поступање тужиоца искључује обавезу туженог да кредит врати. Насупрот наведеном, првостепени суд је наведене одлучне чињенице правилно утврдио из изведених доказа из којих несумњиво произилази да се тужени потписивањем Уговора о дугорочном кредиту бр.16122 од 15.6.2009. године, сагласио да тужилац изврши пренос одобрених новчаних средстава кредита на рачун испоручиоца опреме, на основу уговора о асигнацији, што је Фонд и учинио. При том, тужени током поступка није суду пружио ниједан адекватан доказ о наводном несавесном поступању тужиоца, нити о томе да је тужилац био тај који је бирао испоручиоца опреме. Такође, тужени није доказао да је на било који начин био условљен у избору испоручиоца опреме, већ је уговором о асигнацији упутио тужиоца да средства уплати управо произвођачу опреме ..., у односу на кога има правноснажну судску одлуку о обавези тог правног лица да му исплати дуг у висини одобреног износ кредита од 1.300.000,00 динара, што све упућује на закључак да је тужени знао и морао знати под којим условима и на који начин се предметни уговор реализује и које су његове обавезе.

Следом изнетог, а како је тужилац у свему испунио своју уговорну обавезу, док тужени није измирио своје обавезе из предметног уговора о дугорочном зајму, правилна је одлука суда да је тужени дужан да исплати преостали дуг на име главног потраживања, редовне камате и затезне камате. С обзиром на то да је висина потраживања утврђена налазом и мишљењем судског вештака на који ни парничне странке нису имале примедбе, правилно је првостепени суд прихватио дати обрачун на дан 07.11.2018. године (као дан извода отворених ставки) и утврдио да укупно потраживање тужиоца према туженом износи 2.548.347,93 динара, од чега главницу чини износ од 1.554.094,45 динара, редовну камату чини износ од 25.048,41 динара, док законска затезна камата износи 969.205,07 динара. Тужилац наиме, има право на

законску затезну камату на износ главног дуга почев од дана подношења предлога за извршење 16.11.2018. године, до исплате и на наплату уговорене камате од пуштања кредита у течај до кончане исплате целокупног износа датог по том основу, с тим што након падања туженог у доцњу има право само на затезну камату.

Приликом одлучивања, Апелациони суд је имао у виду да је уз износ главног потраживања, првостепени суд тужиоцу досудио и трошкове извршног поступка у износу од 26.773,00 динара, који би, након укидања решења о извршењу Основног суда у Горњем Милановцу Ии бр. 97/18 од 19.11.2018. године, морали бити урачунати у трошкове поступка, али сматра да такво поступање није од утицаја на правилност одлуке у побијаном делу, с обзиром на истоветну правну последицу овакве одлуке.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али их није посебно образлагао јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилном применом чланова 153 и 154 Закона о парничном поступку, првостепени суд је одлучио о трошковима поступка чију висину је определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећем у време пресуђења, а са законском затезном каматом од извршности до исплате.

На основу изложеног, применом члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу ове изреке.

Како одговор на жалбу није био нужан трошак тужиоцу нису досуђени трошкови другостепеног поступка, сходно члану 165 ЗПП, као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Целетовић Цуцић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић